

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет хімії, екології та фармації
Кафедра екології та охорони навколишнього середовища

СИЛАБУС
нормативна дисципліна
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ

підготовки магістра
спеціальності 101 Екологія
Освітньо-професійної програми «Заповідна справа»

Луцьк – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Теорія і практика заповідної справи» підготовки магістра галузі знань - 10 Природничі науки, спеціальності - 101 Екологія, за освітньо-професійною програмою - «Заповідна справа»

Розробник:

кандидат біологічних наук, доцент
кафедри екології та охорони
навколишнього середовища

Савчук Л.А.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри

протокол № 2 від 18 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

доктор хімічних наук, проф.

Гулай Л. Д.

I. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	10 Природничі науки спеціальність 101 Екологія освітня програма «Заповідна справа» Магістр	Нормативна
Кількість годин/кредитів/180/6		Рік навчання 5
		Семестр 1, 2-ий
		Лекції 38год.
		Практичні 40 год.
ІНДЗ: є/немає		Самостійна робота 90год.
		Консультації 12 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		Українська

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧІВ

ППП Савчук Людмила Анатоліївна

Науковий ступінь кандидат біологічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища

Контактна інформація +380661334533

III. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація. Навчальна дисципліна «Теорія і практика заповідної справи» передбачена як нормативна дисципліна для підготовки магістра галузі знань 10 Природничі науки, спеціальності 101 Екологія, за освітньою програмою - «Заповідна справа».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є сфера природоохоронної діяльності щодо природних територій та об'єктів з особливим охоронним статусом, їх структура, класифікація, управління та організація заповідної справи в Україні в контексті збалансованого розвитку. Навчальний курс містить знання з історії науки, знайомить студентів з основними термінами і поняттями. Поступово ускладнюючись, він планомірно розширюється та актуалізується з метою набуття студентами знань в сфері теорії та практики заповідної справи. Навчальна дисципліна складається з таких змістових модулів: Теоретичні основи заповідної справи; Екологічні аспекти збереження біологічної різноманітності заповідників. Управління динамікою природних комплексів заповідників

2.Курси, на яких базується вивчення даної дисципліни це «Заповідна справа», «Організація заповідної справи в зарубіжних країнах».

3.Метою викладання навчальної дисципліни “Теорія і практика заповідної справи” є засвоєння майбутніми фахівцями-екологами необхідного мінімуму знань про екополітичні, теоретичні та практичні основи, нормативно-правове, наукове та інституційне забезпечення заповідної справи та формування в них навиків із охорони та управління об'єктами і територіями природно-заповідного фонду та екомережі, їх створення та розширення.

Основними завданнями є формування уявлення про особливості стилю наукового викладу та основні форми наукових праць; оволодіння навичками оформлення наукових досліджень у вигляді рефератів, анотацій, тез, наукових статей, наукових доповідей; ознайомлення з правилами цитування, бібліографічних посилань; оволодіння навичками відбору та аналізу наукових джерел; формулювання мети, завдань та актуальності наукового дослідження; правильний вибір і використання наукових методів дослідження

4. Результати навчання (компетентності):

Студенти повинні знати: характеристики основних методів наукового пізнання; сучасні методологічні концепції, з основами методології наукового пізнання та з методикою наукових досліджень; про принципи організації науково-дослідницького процесу в екології; про принципи організації методологічної позиції наукового дослідження

Студенти повинні уміти: розуміти значення методологічної підготовки для професійної діяльності вченого; використовуючи сучасні методи та методики досліджень в галузі екології та природокористування, проводити науково-дослідну діяльність для отримання наукових результатів та формування на їх основі висновків й рекомендацій; проводити аналіз, синтез, творче осмислення, оцінювання та систематизацію різноманітних інформаційних джерел для проведення еколого-інженерних досліджень; представляти результати комплексних екологічних досліджень у вигляді наукових звітів і презентацій, застосовуючи сучасні картографічні та графічні методи.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Консультації
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи заповідної справи					
Тема 1. Визначення заповідної справи, його завдання. Зв'язок заповідної справи з іншими дисциплінами.	10	2	2	5	1
Тема 2. Історія заповідної справи. сучасний стан заповідної справи.	10	2	2	5	1
Тема 3. Місце заповідної справи в системі наук. Методи заповідної справи. Завдання заповідної справи	10	2	2	5	1
Тема 4. Принципи організації і аналіз мережі заповідників. Величина і територіальна структура заповідників. Мінімальні розміри заповідників. Форма і характер меж заповідників.	15	4	4	5	2
Разом за змістовим модулем 1.	45	10	10	20	5
Змістовий модуль 2. Екологічні аспекти збереження біологічної різноманітності заповідників.					
Тема 5. Збереження видової різноманітності - найважливіша проблема охорони природи	10	2	2	5	1
Тема 6. Видова різноманітність в заповідниках. тимчасова динаміка видової різноманітності в заповідниках	9	2	2	5	
Тема 7. Репрезентативність флори і фауни як показник видової різноманітності. флористична репрезентативність. фауністична репрезентативність.	12	4	2	5	1

Тема 8. Рідкісні види в заповідниках України. Рідкісні види рослин. Рідкісні види наземних хребетних	11	2	4	5	
Тема 9. Різноманітність і стійкість співтовариств в заповідниках на прикладі великих хижаків і парнокопитних	10	2	2	5	1
Тема 10 Мінімальна величина популяції і мінімальна площа заповідника.	10	2	2	5	1
Разом за змістовим модулем 2.	62	14	14	30	4
Змістовий модуль 3. Управління динамікою природних комплексів заповідників					
Тема 11. Управління динамікою рослинного покриву: цілі і методи.	9	2	2	5	
Тема 12. Зміна швидкості сукцесій. запобігання «резерватогенним» змінам в рослинному покриві.	10	2	2	5	1
Тема 13. Заступництво рідкісним і зникаючим видам рослин. цілеспрямована і неумисна інтродукція. усунення видів випадкових рослин.	11	2	2	6	1
Тема 14 Запобігання зоогенним змінам в лісових екосистемах. запобігання сукцесіям при антропогенній зміні гідрологічного режиму	10	2	2	6	
Тема 15 Збереження спонтанного розвитку рослинного покриву.	13	2	4	6	1
Тема 16. Управління популяціями тварин. біотехнічні заходи як спосіб зміни чисельності популяцій. контроль чисельності тварин в заповідниках. допустимі прийоми регуляції чисельності парнокопитних в заповідниках.	10	2	2	6	
Тема 17. Управління територією заповідників	10	2	2	6	
Разом за змістовим модулем 3.	73	14	16	40	3
Усього годин	180	38	40	90	12

Оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень з дисципліни «Теорія і практика заповідної справи» здійснюється за 100 бальною шкалою. Оцінка включає в себе поточний контроль (оцінюється робота під час виконання практичних завдань) та підсумковий модульний контроль (у формі тестів). Максимальна кількість балів з поточного контролю – 40. Максимальна кількість балів, які студент може отримати під час модульного контролю – 60.

Розподіл балів за формами контролю

	Поточний контроль																				Модульний контроль			Су ма 10 0	
	Модуль 1. Виконання практичних робіт і теоретична підготовка до занять (40 балів)																				Модуль 2 (60 балів)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	13	14	15	16	17	18	19	20	МКР1	МКР2	МКР3
Макс бал	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	20	20	20	100

Виконання індивідуальних завдань програмою не передбачається.

Якщо за результатами поточного і модульного контролю студентом накопичено не менше 75 балів і він погоджується з таким результатом, оцінка може виставлятися без складання екзамену. В іншому випадку студент складає екзамен. Максимальна оцінка, яку можна отримати за екзамен – 60 балів. Підсумкова оцінка включає в себе оцінку з поточного контролю і екзамену. Екзамен проходить в усній формі.

Політика викладача щодо студента

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності та толерантності. Недопустимі спізнення на заняття, користування гаджетами в особистих цілях, списування. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної діяльності.

Політика щодо дедлайнів та перекладання

Якщо студент з будь-якої причини був відсутній на заняттях, то він/вона вивчає теоретичний матеріал самостійно, використовуючи навчальні посібники та виконує всі завдання для практичних робіт. Прозвітуватися про виконання можна під час консультацій. Перекладання модульних тестів заборонене.

Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 - 100	Відмінно
82 - 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 - 74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 - 59	Незадовільно

Рекомендована література

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: навчальний посібник / Ю.М. Грищенко. – Рівне: РДГУ, 2000. – 239 с.
2. Гродзинський М.Д. Заповідна справа в Україні: навчальний посібник/ М.Д. Гродзинський, М.П. Стеценко – К.: Географіка, 2003. – 306 с.
3. Давиденко В.М. Заповідна справа / В.М. Давиденко. - Миколаїв: Вид-во МФ НаУКМА, 2001. - 140 с.
4. Карамушка В.Г. Міжнародні правові документи в сфері охорони навколишнього середовища та їх статус для України / В.Г. Карамушка, Я.І. Мовчан // Екологічна енциклопедія. – Т.2, дод.2. – К.: ТОВ «Центр екол. Освіти та інформації, 2007. – С. 353-366.

5. Масікевич Ю.Г. Правове регулювання заповідної справи в Україні (спеціальне зібрання законодавчих документів) / Ю.Г. Масікевич, Я.І. Мовчан, П.М. Цицима. – Чернівці: Книги-XXI, 2007.– 816 с.
6. Мовчан Я.И. Идея экосети в контексте устойчивого развития / Я.И. Мовчан // Социально-экономический потенциал устойчивого развития / под ред. проф. Л.Г. Мельника (Украина), проф. Л. Хенса (Бельгия). – Сумы: ИТД «Університет. Книга», 2007. – С. 369-387.
7. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа: навчальний посібник / С.Ю. Попович. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.
8. Сівак В.К. Заповідна справа / В.К. Сівак, В.Д. Солодкий - Чернівці: Зелена буковина, 2001. - 208 с.
9. Система категорій природно-заповідного фонду України та питання її оптимізації / Під ред. д.б.н., проф. Т.Л. Андрієнко. - К.: Фітосоціоцентр, 2001. - 60 с.
10. Солодкий В.Д. Заповідна справа: підручник / В.Д. Солодкий, Л.Л. Тovaжнрянський, Ю.Г. Масікевич та ін. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с